

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.
—
Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

— Apare în fiecare Joi. —

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Conferența învățătorilor la Orăștie.

În locul Reuniunilor de odinioară s'a introdus, pentru corpul învățătoresc gr.-or., așa numitele conferențe după tracte, având fiește-care conferență câte un președinte-conducător, denumit de ven. consistor din șirul celor mai distinși bărbați, versați în ale învățământului popular și manuirea școlilor peste tot.

Conform convocării și programului publicat, la 1 Maiu s'au adunat 50 inv. în biserica gr.-or., lipsind numai 8.

Era o privesc plăcută și îmbucurătoare a vedea pionirii culturii românești ai unui tract atât de vast, ca al Orăștiei.

Privindu-i laolaltă, vrând-nevrând, îți venea în minte afirmarea marelui politician și bărbat de stat Bismark, care a zis: «*el a învins pe Francezi numai cu puterea învățătorilor*». Și cine mai trage la îndoială această împrejurare reală, nu are decât să se informeze dela războiul buro-anglez. Este de obște cunoscut, că acest popor mic se războiește de doi ani și jumătate cu colosul brit și nici până azi nu s'a predat. Au raportat, din contră, învingeri după învingeri față de dușmanul mai numeric și nu este chip a-l trânti și a-i răpi independență, pentru care se luptă cu atâta rivnă, dibăcie și virtute, încât cele mai mari puteri se ved silite a recunoaște strategia, tactica și modul de războire corăspunzător al Burilor, a căror purcedere afla-va destui imitatori în ale bătăliilor.

Toate aceste însușiri impunătoare numai școala le-a creat. Lesne de înțeles atunci, când învățătorii acelei provincii sunt salariați cu câte 1—2000 fl. la an — și mai mult, pe când la noi abea au câte o leafă de 300 fl. și aceste scoase cu țărăia dela popor prin repartiție și eventual cu ajutorul executorului.

Scopul conferențelor are în vedere învățământul și aplicarea practică a materialului. Față de reușită însă sunt multe pedecile, cari se rostogolesc în calea acestor pioniri ai culturii.

Mai presus de toate susținătorii școlii se îngrijească mai cu de-adinsul de ameliorarea dotațiunilor acestora, căci până atunci nu ne vom apropia, nici pe departe, de învățătorii, cu cari Bismark s'a lăudat după finalizarea războiului franco-teutonic și nici de neînvingibili Buri.

Invocarea *Duchului sfânt* s'a făcut prin P. O. D. protopresb. Vasile Domșa la 9 ore înainte de amiază. Eară imediat după aceasta a urmat deschiderea conferenței în o sală a școlii prin Stim. Domn Dimitrie Comșa, profesor seminarial, ca președinte al conferenței, cu următoarea vorbire:

*Onorată conferență!
Stimaților domni și frați!*

Invitarea măgulitoare de a cerceta Domeniile Coroanei în România și a mă pronunța asupra lor ca specialist, m'a fost reținut de a mă presenta, anul trecut, în mijlocul d-v. Acum că mi-se îmbie ocazia de a vă vedea întruniți sub căma mea, încep prin a Vă saluta cu dragă inimă, eu care, sincer mărturisesc, duos eram să dau iarăși față cu foștii mei elevi, cum sunteți d-voastre, aproape toți. Există dar' între noi relații de reciprocă stimă și intimitate, cari vor înlesni mersul lucrurilor ce ne așteaptă. Eu unul mă simt între d-voastră ca acasă și legitimă e convingerea de a petrece aceste zile, alături și împreună cu d-voastră, în muncă adevărată, în tihnă și armonie colegială.

În vorbirele ținute când cu deschiderea conferențelor noastre, am văzut sulevându-se cu predilecție trebuința de a se pune învățământul educativ și în același timp corpul învățătoresc, în condiții mai priincioase.

Până să înalbesc pe catedră și colindând numeroase comune, avut-am eu, ca puțini alții, ocazie de a stringe experiențe fel și fel, între altele și în ce privește înfățișarea exterioară proprie școlilor noastre. Și tocmai fiind-că în acest obiect, negreșit important, alții n'au apucat a se pronunța, îngăduit fie-mi să-l scot la iveală ce i-se cuvine, fie și pentru-că în această materie destoinic mă țin.

Domnilor și fraților! A-și depăși cadrul unei vorbiri ocazionale voind să mă avânt la motivări academice și apoi să mă cobor, treptat, la amănunte și doar' la exemple din practica zilnică. Voiu țermuri dar' spusele la ce este mai esențial și oare-cum îndemânatic.

Ca fiind cerință neapărată trebuie primită menținerea în *curățenie și rânduială* a tot ce aparține școlii, așadar a curții și grădinei, a clădirii însăși, a recuisitelor, etc.

Murdăria e fătul leneviei și indolenței, ear' dalba curățenie este datorită hărniciei și bunului simț. Într-o casă, care e curat ținută, locuiesc totdeauna oameni sirguincioși și deci morali. Curățenia trupului și a obiectelor ce ne impresoaară, ajută la curățenia sufletului, în vreme-ce murdăria produce disgust și nu arareori boale și alte neajunsuri.

În școală așezăm temeliiile omului viitor. Drept aceea, când deprinderea la curățenie și ordine s'a înrădăcinat cu tărie în fragedele inimi, acasă și la școală, copiii continuă a iubi și a practica înșiși aceste virtuți. Viceversa, cine și-a fost luat de călăuză disordinea și e osândit să petreacă anii copilăriei în necurățenie, de ele avea-va parte în întreaga viață.

Dar' dacă e așa, și hotărât că așa este, atunci trebui-va să sbiciuim cu asprime lipsa de ordine și necurățenia ce se observă la puține din școlile noastre.

Sunt la noi, lucru firesc, destule școale, unde clădirea și curtea, grădina și recuisitele, se mențin în curățenia și rânduială cuvenită. Dar' aproape tot așa numeroase par a fi școlile, cari nu întrunesc decât în parte resp. nu întotdeauna cerințele indicate. Și fiind-că de geaba am cerca să tănuim ceea-ce și așa vădit este, mărturisim-vom că, da, există și astăzi puține școale, a căror podine și ferestri nu se spală cu lunile și anii chiar. Catedre, tăbli și bănci ținute în curățenie, abia unde și unde. Păreții se feștesc de

obiceiu prea rar, ear' cuptoarele aproape nicăiri. Și în curțile școlare, uneori strâmte, de câte ori nu întâlnim reslețe ori stând în amestec greșos peste olaltă gozuri și măturătură, burueni netrebnice, găteje, bucăți de cărămidă, hârbe, drențe și puzdării, tel și fell.

Un alt neajuns, grav și, durere, foarte răspândit este că, retradele continuă a rămânea, cu săptămânile și lunile, în grija sorții.

Iată în resumat tabloul posomorțit, dar' real, în care se oglindește exteriorul multora din școlile noastre.

Știricind și întrebând după cine ar fi purtând vina disordinei și lipsei de curățenie, scusele și mai ales învinuirile reciproce curg gârlă. În adevăr de repetite ori am văzut și vedem descărcându-se vina când în cărca episcopului sau primarului, când în a preotului, notarului și mai ales a învățătorului.

Dacă și întrucât motivele ce se invoacă sunt sau nu temeinice, răspunde nu s'ar putea în general, împrejurările locale fiind cu totul deosebite.

Fapt neîndoios este, după a mea convingere, că nu toți inspectorii tractuali, așadar protopopii, întrevin cu stăruința și zelul cuvenit, că preoții ca directori locali nu exercită controla necesară decât unde și unde, că sub pretextul tradițional al sărăciei, episcopii și ceialalți fruntași bucuos se codesc zicând, că învățătorii s'și ajute cumva... Despre cum ar fi să fie acest «cumva», episcopii tac mulcum, cu excepția unora mai sfătoși, cari merg până a cere serios, ca învățătorii să măture înșiși...

D-lor și Fraților! N'am intenția să fac acasă învățătorilor noștri și așa prost dotați și adese chinuți. Ceea-ce totuși în drept mă simt să afirm aste, că în ale curățeniei și rindului bun, destui învățători sunt încă, cari nu întrevin cum ar trebui, așadar cu perseveranță neînduplecată. Urmând astfel, apa și măturile și greblele s'ar pune mai adeseori în serviciul școlilor.

Cu atâta însă nu e destul. În adevăr, de este să făptuim un lucru adevărat priincios copiilor, să-i apărăm de arșița soarelui și să le îmbiem ocazia ademenitoare de a se recrea în umbră la răcoare și aer premenit, nimic mai consult decât să înzestram curțile școlare cu arbori și eventual cu tufe de ornament, dacă nu și cu 2—3 grupe de flori în pașiște, măiestrite în formă de parc. Din cause ușor de ghicit, frăgarii, merii și alți pomi roditori nu sunt recomandabili. Cu atât mai bine se potrivesc în curțile școlare castanii sălbateci, teii, paltenii, săngerii și platanii. Arborii, cari vor fi perit, trebuie, firește, înlocuiți, toamna și în primăvara ce vine.

Din cunoscutele vițe sălbateci ușor se pot înjgheba foșoare [filigorii] spațioase, pe seama copiilor și a învățătorului. Știut e de altcum, că ele pot fi întrebuințate ca tufe acățătoare în scopul de a împodobi păreții cum și pentru de ai scuti de umezeală. Mai presus de vițele sălbateci sunt alte două tufe acățătoare, una-i numită „acaș albastru” [lat. *Glycine chinensis*] cu mândre și numeroase flori de un albastru deschis, alta numită „lulea” [lat. *Philadelphus speciosus*] cu frunze uriașe și flori bizare, cari seamănă a port-țigară. Amândouă sunt tufe pompoase și răbdurii, pe lângă că se reslătesc cu imbelșugare în scurt timp.

Brazii se prind cam în silă și sunt mai expuși neastempărului copilăresc, se disting însă prin falnica lor prezență și colorarea pururea verde. S'ar potrivi deci unde forma și întinderea curții îngăduie separarea lor prin un gard sau altceva.

Arborii și tufe acățătoare se pot cultiva, așa zice eu, în ori-ce curte școlară.

Vorba nu poate fi de parcuri cu boșchete și doară figuri și covoare artistice de flori, ci de simpla împodobire cu arbori umbroși a curților școlare atât de prăfoase, golașe, posomorite și expuse arșiței solare. Onoare puținelor excepții!

Despre, că în sarcina învățătorilor cade executarea unor asemenea plantațiuni, îndoială nu încap.

Arbori potriviți, adecă obli, înalți, grosiori și având coroane simetrice pot fi aduși din cutare pădure sau tușis, ear puținele tufe și eventual brazii, soiuri diverse, se vor cumpăra de undeva resp. se vor prăsi în grădină. Spesele și așa mici și munca relativ neînsemnată sunt nimica toată în comparație cu răsplata morală și mulțumirea sufletească de mai târziu.

Prin menținerea în rânduială și curățenie a tot ce aparține școlii, prin împodobirea curților cu arbori umbroși ori și cu foșoare și cu brădet pururea verde, ear' a păreților cu tufe mândre, cărmăcii astăzi sceptici și pe alocurea îndârjiți, vor începe și ei să recunoască, fie și în taină, că frumos și înțelept lucru a săvârșit învățătorul lor. Până și dărnicia episcopilor va merge sporind și cu ea puțința de a întregi plantațiunea începută.

Cunosc și eu neastempărul copiilor și natural, că trebui-vor luate măsuri în consecuență. Neapărată este adecă îngădirea, firește țeapănă, a fiecărui arbore eventual a grupei întregi, cum și a tufelor acățătoare de lângă păreți și foșoare. Un alt mijloc este întrevinerea riguroasă și oarecum permanentă a învățătorului. Ori cât de năvalnici ar fi, copiii se astempără după-ce se vor fi convins, că învățătorul rămâne neînduplecat din capul locului și indeosebi, că resolut e să mențină curățenia și ordinea cu ori-ce preț, că este absolut interzisă până și atingerea arborilor și că, cerend trebuința, se aplică pedepse aspre față de ori-care ar fi îndrăsnit să contravină. Dacă se urmează întocmai, copiii și copilele se deprind oarecum pe nesimțite a respecta opreliștea și lasă arborii și tufe în bună pace. Despre, că așa este, am avut destule ocazii să mă încredințez.

Preoții noștri ar făptui și dinșii un lucru plăcut lui D-zeu și binevoit obștei întregi, dacă alături sau cu învățătorul împreună, ar întrevin cu stăruința pentru menținerea în curățenie și împodobirea cu arbori ori cu pomi roditori, cu pașiște și cărări prunduite a locului din fața și jurul bisericii.

Drept sentințele falnice și de o trăinicie neasemuită recomandăm a se planta, mai ales în fața bisericii, la intrare, stejari piramidali. Păreții înșiși, golași și adese ciupți de vremuri, ar presenta un aspect pitoresc, ademenitor și imponent chiar, dacă și ei s'ar decora cu tufe de felul celor amintite.

În treacăt fie indicată trebuința de a regula cimenterii adese părgănite, a menținerea în ele curățenia și rindul bun și ale împodobii cu pomi sau arbori și cărări prunduite.

D-lor și Fraților! Bucuroș așa pune în discuție și grădinile școlare, așadar o cestiune

importantă, care singură reclamă o lungă vorbire, pe care ținându-i însă, așa sper, în conferința anului viitor. Și deoarece ce nu ași voi să Vă obosesc atenția, închei reasumând astfel:

Mențineți unul fie care și stăruți a se menține școala și tot ce-i aparține în curățenie și rânduială, practicați înșiv și înduplecați pe elevi să practice și ei aceste virtuți, luați indemn și din povețele mele și începeți, pe întrecute, a împodobi curțile școlare astăzi părgănite cu arbori umbroși, cu foișoare și resprădet, pașiște și flori, ear păreții și ambaturile școlii cu mândre tufe acățătoare.

Domnilor învățători! Asupra obiectelor proprii conferinței noastre vor urma, nu mă îndoiesc, discuții în parte animate și intenționate. Cu atât mai bine. Indemnatoci, modești și îngăduitori cum vă știu, de prevăzut sunt aprefieri și conclusii obiective sincer exprimate și dovedind pătrundere, cumpăt și iubire colegială.

Pentru sprijinul acordat cu multă prevenire, țin să exprim cordială mulțumire Prea Onoratului Domn protopop tractulal cum și vrednicului corp învățătoresc din loc. Deosebită mulțumire și laudă să cuvine Mult Onoratei inteligențe, Doamne și Domni, cari n'au pregetat să asiste la această conferință, voidnd astfel să încurajeze pe cari luat-au asuprași nobila și greaua misiune de a lumina generațiile viitoare. Cu aceste declar conferința din acest an ca fiind deschisă.

D. Comșu.

„Cum am trăit noi fără carte — vor trăi și copiii nostri“.

Românul dela țeară, când îl întrebă de ce nu-și trimite copilul la școală, își răspunde, scurt și cuprinzător: »*Nam se-l fac popă, nici logofăt*«.

Va să zică sătenii nostri socotesc școala numai ca un mijloc de a face din copiii lor popi, sau slujbași ai statului; și când n'au această dorință, ei sunt mai bucuroși să-și fie copiii acasă, de cât să-și trimită la școală. Iar dacă un băiat a fost dat la școală și a învățat puțină carte, numai decât îl vezi că nu-i mai place să muncească la câmp, că fuge de coarnele plugului și aleargă după slujbe, ca și când numai slujbele ar putea să procopsească pe un om, iar plugăritul nici de cum!

Cât de greșită e socoteala aceasta! și cât de nenorocită, atât pentru aceia care și-o fac, cât și pentru țeara întregă!

Da, a fost un timp, când statul român avea trebuință de slujbași și și nu găsea atâția câți îi trebuiau, căci

pe atunci erau puține școli în țeară, și puțini oameni știutori de carte, nu numai prin sate, ci chiar și prin orașe.

Pe atunci, care cum mântuia vre-o școală, — fie și numai o școală sătească — era primit cu brațele deschise în slujbe de ale statului sau de ale comunei.

Dar de câți-va ani nu mai este așa! s'au schimbat cu totul vremile! Înmulțindu-se școlile de tot felul, a crescut în țeara noastră foarte mult și numărul oamenilor cu învățatură de carte, doritori de a se face slujbași. Statul însă nu mai are slujbe de dat, decât rar, ici-colo, câte una, — căci toate sunt ocupate. Când se face vr'un loc, sunt câte 10—20, ba și câte 100 de doritori, cari se luptă să-l ia, pe când locul nu poate fi dat decât unuia singur. Toți ceialalți rămân pe din afară, ca vai de ei. Ba în timpul din urmă s'a găsit că statul român are chiar prea mulți slujbași, mai mulți de cât îi trebuiesc, și s'au desființat multe slujbe rămânând și din pricina aceasta multime de slujbași pe din afară, cum e mai rău, căci se găsească alte slujbe e cu neputință, iar să se apuce de vre-un meșteșug e prea târziu, nu sunt destoinici.

Dar în sfârșit — chiar dacă unul sau doi din o sută isbutesc după multă învățatură, după ani de așteptare și de alergări, să pue mâna pe câte un locșor și să rămână mai mulți ani în slujbă, credeți că e mare procopseală de ei?

Leașa e mică de tot. Statul în anii din urmă, văzând că nu mai poate plăti așa din belșug ca și până acum, a micșorat simțitor leșile tuturor slujbașilor. Iar viața la oraș, — unde trebuie să cumperi totul pe bani — e foc de scumpă, așa că bieții slujbași, mai ales când sunt împovărați și de o familie ceva mai grea, numai ei știu cum o duc!.. Afară de acestea, ei trăiesc totdeauna cu frica în sin. Astăzi sunt în slujbă, mâne pot să fie dați afară...

E plăcută o astfel de viață?..

Și pe când toți, care știu puțină carte, fug dela țară și aleargă de geaba prin orașe după slujbe, satele noastre cu pământul atât de roditor, — acele sate, cari printr'o muncă pricepută s'ar putea schimba fie-care în câte un raiu pământesc — rămân cum le știm de veacuri: cufundate în cel mai adânc

întunec, într'o stare aproape de sălbătécie.

Oare, decât a umbla toată viața cu diploma de învățatură în buznaș, cerșind și neputând găsi nici o slujbă, sau decât a fi slujbaș, totdeauna smerit față de cei mai mari, totdeauna cu frica în inimă, și abea putând trăi dintr'o leașă adese-ori neîndestulitoare: nu e mai bine să fie cine-va un plugar, un meșteșugar, un negustor harnic și priceput, având totdeauna cu ce trăi din belșug și neducând frică de nimeni!.. Căci, fie plugăritul, fie vre-o altă meserie, sau negoțul, când le înveți cu temei, și dacă mai ai și puțină știință de carte pe deasupra, știi cum să le porți pentru ca să nu ajungi nici odată în stare de lipsă.

Pe câți slujbași nu mi-s'a întâmplat să-i aud tânguindu-se: »O, căci n'am o fășie de pământ, o moșioară cât de mică, pe care s'o lucrez cum am văzut și cum cetesc prin cărți că trebuie să fie lucrat pământul! cum ași da încolo pârdașnică de slujbă, după urma căreia doar că nu mor de foame!« sau: »cât ași fi de fericit acuma, când am rămas fără nici o slujbă!..«

Iubiți săteni!.. ascultați mi deci povața!.. pentru binele vostru și al copiilor voștri: Trimiteți-vă cu drag copiii la școală, și îndemnați-i să învețe! dar nu pentru a se face slujbași, ci pentru ca să ajungă tot plugari (sau meseriași) ca voi, mai harnici însă și mai pricepuți în ale meșteșugului, decât cum sunteți voi! și atunci fiți siguri că i-ați procopsit mai mult decât când ați fi făcut din ei niște cerșitori de slujbe.

Dacă se întâmplă ca vre-unul din copiii voștri să aibă o pricepere și o plăcere deosebită pentru carte, încât să apuce cu mult înaintea tuturor celor de-o seamă cu el: acela, da, nu e rău să fie ajutat a merge înainte, a trece dacă se poate și prin școli mai înalte, căci acela va putea să ajungă mai departe pe calea aceasta, decât când ar fi rămas la coarnele plugului, la negoț, sau la vr'o altă meserie.

Dar copiii de acestia sunt foarte rari.

Pe aceia însă cari nu sunt înzestrați de Dumnezeu cu un asemenea dar sufletec, lăsați-i să învețe doar școala sătească și cel mult vre-o școală de plugărit sau de meserii pe deasupra,

ca să ajungă meseriași, plugari harnici și pricepuți; ear nu-i siliți a trece prin școlile mai înalte, nu-i împingeți spre slujbele statului, că-i nenorociți. Statul de azi înainte, având de unde alege, va primi în slujbe — dintre atâția oameni cu învățatură — numai pe cei mai distinși ca pricepere și ca harnicie; toți ceialalți vor rămânea pe din afară ca vai de ei.

Par'că vă aud însă pe cei mai mulți, zicând; »Apoi, dacă e vorba ca fiul meu să rămâe tot plugar ca mine, la ce să-l mai trimit la școală? Cum am trăit eu și tatăl meu și bunicul meu, fără învățatură de carte, va trăi și copilul meu!«

Cât de greșită este și vorba aceasta!

Vor trăi, poate, și copiii voștri fără învățatură, dar cum? aceasta este întrebarea.

Lumea se deșteaptă din zi în zi și se luminează la minte. Și cu cât lumea se deșteaptă și se luminează, cu atât o duc mai rău aceia cari rămân cu mintea întunecată.

Afară de aceasta, oamenii, — precum în alte țări așa și în țeara noastră — se înmulțesc din an în an. Și cu cât trăesc mai mulți oameni pe aceeași bucată de pământ, cu atâta viața este mai grea, căci pământul nu poate să-i hrănească pe toți cu aceeași înlesnire ca și mai înainte, pe când erau puțini. Oamenii trebuie să fie mai deștepti atunci, că să știe, — prin munca lor chibzuită, — să silească pământul a da roade din ce în ce mai multe, dacă vor să aibă cu ce trăi. Și aceia care nu se pricep, care nu și-au luminat mintea prin învățaturi, vai și amar de zilele lor!

Așa au ajuns lucrurile prin alte țări, și tot așa au să ajungă și în țeara noastră.

Așadar, dacă voi, sătenilor români, veți lăsa pe copiii voștri să rămânea cu mintea întunecată, neînvățați, cum sunteți voi astăzi, ei — când vor ajunge oameni în vîrstă — nu vor trăi nici ca voi, nici ca părinții și bunicii voștri, ci cu mult mai rău! și din ce în ce mai rău!.. Vor veni alții, străini — mai deștepti și mai învățați decât ei — și au să le ia pâinea dela gură.

Iată pentru ce — nu numai când doriți a face din copiii voștri slujbași —

FOIȘOARA

Dragoste ori economie?

Noi trebuie să protestăm cu energie și să ne revoltăm contra acestei afirmări a d-lui Gherea. Eminescu, marele și nemuritorul Eminescu a fost naționalist, iar nici de cum socialist. El nu vrea să știe de nimeni altul de cât de el, țeara și de prea iubita, de adorată lui... Români. Una, și atâta, îi era dragă lui. Aceasta o știm prea bine, deoarece ce ne-a spus-o de atâtea ori și în special ne-o spune în: De-or trece anii.

De-or trece anii cum trecură,
Ea tot mai mult îmi va plăce,
Pentru că 'n toată ei făptură
E un »nu știu cum« și'un »nu știu ce«.

De aceea una-mi este mie
De ar vorbi, de ar tăce:
Dac'al ei glas e armonie,
E și 'n tăcere nu știu ce.

Dl Gherea a văzut pe Eminescu prin prisma socialismului, a cosmopolitismului; pe câtă vreme el trebuie văzut prin aceea a naționalismului. Din punct de vedere social-cosmopolit: »E evident că Eminescu a dat

doinei un conținut absolut fals«. Din punct de vedere economic-național doina e absolut adevărată. Căci iată ce zice genialul poet în altă strofă citată de dl Gherea:

Și cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier,
Sboară păsările toate
De neagra străinătate.

Da, d-le Gherea. Neagra străinătate îl face pe Român să plângă și să se plângă. Dar ce înțelege Eminescu prin neagra străinătate? El nu înțelege cutare sau cutare nație, nici civilizația nouă ci înțelege producțiunea nouă, exploatarea străină nouă, care ajunsă cu drum de fier sapă temelile unei vieți stabilite de sute de ani, sapă gospodăria țărănească; noi am putea zice mai bine: sapă gospodăria țerei și nu numai cea țărănească.

Cum nu ar plânge Româna noastră când vede că producțiunea ei este cu desăvîrșire sdrobotită de producțiunea străină. Mai înainte vreme ea își țesea pentru soț și copii toată îmbrăcămintea în casă. Româna deșteaptă își cosea cămașa cu fluturi din cânepa și inul cultivate, topite, bătute, toarse și țesute cu mânuțele-i proprii și astfel sbura la fluturului îmbrăcat tot românește ca să în-

virtească brăulețul sprinten și hora ușoară. Fetele cele vrednice și deștepte erau cele d'întai în horă. Așa era atunci.

Astăzi? Stămbăriile dau tonul în horă. Privirile tuturora nu se mai ațintesc asupra ciupagului, zevelcei, și vilnicului cu fluturași, ci asupra rochiei garniți cu panglici străine. Colanul național-betele a fost înlocuit cu cordonul, pieptarul cu vesta, fota cea frumoasă a fost înlocuită cu rochia. Și toate aceste sunt produse străine, pe cari nu și-le mai poate produce ori-ce Româncă muncitoare și isteată, ci și-le poate procura numai aceia care dispune de bani. Fata săracului, care odată își făcea toate cele trebuincioase din sărăcia și vrednicia ei, astăzi în horă se uită cu jind, se uită trist la fata bogatului și mai cu seamă la fata străinului — veneticului, îmbrăcată cea mai la modă — arde-o-ar focul să o ardă de modă, după-cum ea ne-a ars bogățiile și în curând ne va arde și țeara, în cât urmașii noștri și chiar dinte noi acei cari vom mai trăi câte-va decenii vom cânta melancolic cu Eminescu în »Melancolie«:

În van mai caut lumea-mi în obositul creer,
Căci răgușit, tomnatic vrăjește trist un greer;
Pe înima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu
Ea bate ca și cariul încet într'un sicriu.

Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură
Încet repovestită de o străină gură
Ca și când n'ar fi viața-mi, ca și când n'aș fi fost.

Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost
De-mi țin la el urechea și rid de câte-ascult
Ca de dureri străine?... Par'cam murit de mult!

În obositul creer al României vor vrăji
trist greerii, iar inima pustie a României
va bate încet ca și cariul într'un sicriu.

Acum aceea ce se petrece între țărani,
se petrece și la clasele superioare. Căci dela
boer până la opincar suntem inundați de
neagra străinătate. Apoi Eminescu nu se
plânge contra adevăratei civilizații noi sau
produselor noi, dar în contra faptului că ele
sunt produse străine, cari ne storc pungile și
cari mai curând ne vor face timpii de cât
mai civilizați.

Astfel doina lui Eminescu exprimă, zugu-
răvește durerile întregului neam românesc.
Ea nu face deosebire de clasele superioare
și inferioare, culte și inculte. Cu alte cuvinte:
Eminescu a întrupat doina economico-națio-
nală a Românilor.

(Va urma).

I. S. ORDEAN.

fie ai altarului, fie ai comunei sau ai statului — ci și atunci când voiți ca ei să rămână doar plugari ca voi, tot' trebuie să-i trimiteți la școală și să-îndemnați să învețe carte, să învețe a munci, a plugări mai cu pricepere decât voi, dacă vreți să le asigurați un viitor mai bun.

Și s'ar putea oare ca un părinte să nu dorească binele copiilor săi?

(*Albina*)

P. Dulfu.

Ordinea examenelor publice

la școlile elem. popor. confesionale din tractul Orăștiei cu finea anului școlar 1901/2.

1. Maiu 1/14 Petreni d. 8—10 ore a. m., Simeria, dela 2—4 ore p. m.,
2. Maiu 2/15 Măgura dela 8—10 ore a. m., Mărtinești, dela 2—4 ore p. m.
3. Maiu 3/16 Tămășasa dela 7—9 ore a. m., Dêncșor dela 9—11 ore a. m., Dêncul-mare 2—4 p. m.
4. Maiu 5/18 Căstău dela 10—12 a. m.
5. Maiu 6/19 Gelmar, dela 7—9 a. m., Geoagiu, dela 10—12 a. m., Ferede, dela 2—4 p. m.
6. Maiu 7/20 Renghet, dela 8—10 a. m., Mada, dela 2—4 p. m.
7. Maiu 8/21 Ardeu, dela 8—10 a. m., Balșa, dela 2—4 p. m.
8. Maiu 9/22 Voia, Porcurea, dela 8—10 a. m., Almașul-mic, dela 3—5 p. m.
9. Maiu 10/23 Poiana, dela 8—10 a. m., Almașul-demijloc, dela 3—5 p. m.
10. Maiu 11/24 Almașul-mare, dela 8—12 a. m.
11. Maiu 12/25 Glod-Nădășdia, dela 10—12 a. m., Cibu, dela 2—4 p. m., Băcăia, dela 4—6 p. m.
12. Maiu 13/26 Bozeș, dela 8—10 a. m.
13. Maiu 14/27 Mermezeu, dela 8—10 a. m., Homorod, dela 3—5 p. m.
14. Maiu 15/28 Cerubăcâinți, dela 7—9 a. m., Valea-mare, dela 10—12 a. m., Bulbuș, Curpeni, dela 3—6 p. m.
15. Maiu 16/29 Băcăinți, dela 7—9 a. m., Bințiinți, dela 10—12 a. m., Pișchinți, dela 2—4 p. m.
16. 19 Maiu v. (1 Iun. n.) Șibot, dela 9—12 a. m., Balomir, 3—5 p. m.
17. 21 Maiu v. (3 Iun. n.), Romos, dela 8—12 a. m., Romoșel, dela 3—5 p. m.
18. 23 Maiu v. (5 Iun. n.), Pricaz, dela 9—11 a. m., Vaidei, dela 3—5 p. m.
19. 24 Maiu v. (6 Iun. n.), Folt, dela 7—9 a. m., Boiu, dela 9—10 a. m., Turdaș, dela 3—5 p. m.
20. 25 Maiu v. (7 Iun. n.), Ludești, dela 8—10 a. m.
21. 26 Maiu v. (8 Iun. n.), Orăștioara-de-sus, dela 3—5 p. m.
22. 27 Maiu v. (9 Iun. n.), Vinerea, dela 8—12 a. m.
23. 3/16 Iun., Orăștie, cl. I. dela 8—10 a. m., cl. II. dela 10—12 a. m., cl. III. dela 3—5 p. m.
24. 4/17 Iunie, cl. IV. dela 10—12 p. m. și încheierea anului școlar.

La fiecare examen sunt îndatorați să participe ca delegați cei mai de aproape doi învățători din comunele vecine cari au calificația în prescrișă, — și pe cari oficiul parochial concernent îi va invita.

Orăștie, 22 Aprilie v. (5 Maiu n.), 1902 st. v.

V. Domșa,
protopresbiter.

NOUTĂȚI

— **Comite suprem** al comitatului Hunedoara a fost denumit, în zilele aceste Dîl Barcsay Kálmán, fost vice-comite și deputat dietal, în locul fostului comite Groff Bethlen Miklós, transpus la Torontal.

O singură bucurie avem, că cel puțin noul comite suprem nu se va acusa, ca cei doi antecesorii ai săi în adunările municipale, când se vorbea și românește «cu încât am înțeles, pe cât cunosc limba vorbitorului» etc., deoare-ce știm pozitiv, că D-sa ca fiu născut al comitatului cunoaște pe deplin limba aceluia.

Pe lângă aceasta ne-am bucura din inimă, dacă noul numit comite va dovedi o procedură mai conciliantă și se va face adevărat interpret al dorințelor majorității acestui comitat, care a emulat totdeauna în iubirea de patrie și jertfire pentru aceea.

— **Dr. Eusebiu Roșca**, directorul institutului «Andreas» a fost înaintat la rangul de Protosincol în ziua de Paști în decursul sfinteii liturgii a Învierii. Înalt Prea Sfinția Sa metropolitul Ioan Mețian, a făcut o distincție binemeritată.

Noul protosincol este un factor însemnat în viața bisericii ortodoxe române, învățat cu cunoștințe vaste și un bărbat integru. Primească și pe această cale felicitările noastre!

— **Nou arangement** la biserica gr.-cat. din Sibiu. În timpul din urmă s'au făcut mari schimbări în jurul bisericii gr.-cat. de aici, unde odihnesc marii noștri bărbați: G. Barițiu, Alex. Papiu Ilarian și David baron Urs de Margine. S'a închis adevărat cu stachet frumos teritorul de 1/2 jug. cumpărat dela oraș în fața realităților parohiale și acel loc se aranjează ca parc.

Vechea și prima biserică românească zidită în Sibiu, renovată în toamna trecută, se ridică frumos în mijlocul noului parc, care contribuie mult și la ridicarea celorlalte zidiri parohiale. Acuirea teritorului din chestiune a fost un lucru laudabil, pentru care conducătorii bisericii merită toată lauda.

— **Păpucarul și — avocatul.** Păpucarul Vlad din Orăștie cercetează pe avocatul Dr. Vlad din Orăștie, și-l roagă să-i facă o rugare către «Reuniunea creditorilor», că nu poate plăti datoriile, și reuniunea să întrevină pe la creditorii pentru oareși-careva mod de împăcare.

Advocatul Dr. Vlad, gândește una, și apoi se pune la masă și scrie....

Păpucarul Vlad subscie..... apoi merge liniștit acasă.

Abia trec 2 zile: cine vine?

Un jude dela tribunal și-i pune toată averea păpucarului — *sub seuestru!* Păpucarul Vlad a devenit — *bancrot!* — a devenit bancrot *fără voie*, că doară el nu a cerut dela avocatul Vlad să-l arete bancrot la tribunal; — însă avocatul Vlad ca ardelenist șiret a cerut concurs pe capul bietului păpucariu, și a cerut, că *tribunalul numai pe el și nu pe alt avocat să-l denu-mească de curator concursual!*

Tribunalul, însă lucrul naibii, a denumit *pe alt avocat* de curator..... și așa ambii Vlăduți au rămas cu buzele umflalte!

Oare, care Vlad e mai mare — șuster?

— **Alegerea de episcop la Arad.** Suntem informați din izvor autentic, că alegerea de episcop la Arad nu se va face în sesiunea sinodală actuală. Ziua alegerii se va fixa la un dat mai târziu.

— **Pentru aceia, cari se pregătesc la congresul din Budapesta.** În scurt timp va eși de sub tipar raportul despre activitatea secțiunii române a F. I. A. S. «Corda Fratres» dela început (1898) până în 31 Martie 1902; un volum menit a da toate informațiile de lipsă în chestiunile ce ne ating în legătură cu «Corda Fratres». Va fi deci aceasta un Vademecum indispensabil pentru toți acei, cari doresc a fi orientați asupra acestor chestiuni și în întâiul loc pentru conducătorii consulatelor și pentru acei, cari se vor pregăti a lua parte la congresul cel mai apropiat, care va avea loc în Budapesta.

Fiind-că activitatea ce împrejurările o impun direcțiunii secțiunii române reclamă cheltueli enorme și chiar raportul va costa o sumă considerabilă, pentru acoperirea în parte a acestei sume — suntem siliți ca să ne punem pentru raport un preț, pe care îl fixăm prin aceasta la 1 leu pentru România, 1 coroană pentru Austro-Ungaria și 1 franc pentru străinătate.

Pentru a ne putea orienta asupra numărului de exemplare pe care să-l tipărim deschidem prin aceasta o subscriere cu prețul indicat mai înainte.

Consulatele federate vor primi odată cu raportul o continuare a acestuia până în timpul cel mai recent, precum și întru cât aceasta va fi de lipsă unele hârtii de caracter mai intim, cari vor completa orientarea ce o va oferî raportul.

Pentru direcțiunea secției române:

Lucian Bolcaș,

director substitut al secției române.

D. David,

secretar de direcție.

— **Darul reginei.** Cetim în foi străine, că Regina Elisabeta a României ca recompensă adevăratei consimțiri la ireparabilă pierdere a agusteii sale mame, a întregii țări a dăruit din economiile sale de regină douăzeci de milioane de tranci cu destinația, să se institue școli noue unde cere trebuința, ajutoarea celor existente și plățirea didactului băieților săraci.

— **Oarele de birou la «Albina».** Suntem rugați a publica, că oarele de birou la institutul «Albina» vor fi pe durata sezonului de vară începând de azi 5 Maiu dela 7 a. m. până la 1 p. m.

— **O lună de zile temniță.** Scriitorul dela «Ardeleana» din Orăștie Iuliu Florea în zilele trecute a fost osândit la *o lună de zile temniță*, pentru-că a scris ceva prostii vătămătoare și mincinoase contra dlui Dr. Aurel Muntean într'o foaie din Orăștie.

Acest individ *după-ce a pușcat asupra dlui Dr. Muntean a fost ales de către Direcțiunea «Ardelenii» de oficial la bancă — fără de a avea cea mai mică pregătire comercială* —; acum suntem curioși, că după aceasta osândire, după o astfel de *cinste(!)*, oare la ce post mai înalt îl va avansa onorabila Direcțiune a «Ardelenii» pe acces protegiat alui Dr. I. Mihule & consortes?

— **Moarte.** Andronica lui Avram Bugnar în etate de 16 ani din Cârna în urma tractării rele, ce a suferit dela mamă-sa mașteră, și-a aflat scăparea, la 1 c., în valurile Murșului.

— **Poporația Londrei,** după conscrierea din urmă se urcă la 4 milioane 536 mii 541 suflete. Două Ardealuri abea ar avea atâția locuitori câți are Londra singură. Nu înzădar s'a deschis comunicația și pe sub pământ, ne încapând mulțimea pe stratele orașului.

Este aritmetice constatată, că în interval de 25 ani poporația acestui oraș s'a întreit.

Vaccinarea.

— Bună ziua, vecine, ce-ai mai visat azi-noapte, de ești așa de supărat?

— Ce să visez? I-a, mi-a făcut zile fripte, un gulerat de ceia.

— Ce gulerat?

— Ce gulerat? Ia mă pomenesec de-de-dimineață cu vaccinătorul acela, cum focul îi zice, care ci-că venise să-mi hultuiască copilul.

Auzi colo, un plodan de 4 ani și să mi-l taie la mână, d'apoi lasă, că i-am spus eu câte-va, de nu știa pe unde să iasă.

— Și de-ai ești supărat?

— Păi, vezi bine... n'am dreptul să mă supăr! De ce să-mi chinuiască el copilul, că D-zeu știe: cum l-am crescut, ș'apoi numai pe el îl am.

— Ei, dacă ți-i vorba așa, apoi bine-ai făcut că te-ai supărat și l-ai luat la trei parale.

— D'apoi las c'o ține el minte până o intra în al pământ, ce i-am făcut eu.

— Bine i-ai făcut. Ce are el cu copilul d-tale? Ce, el l-a făcut? El l-a crescut?

— Păi, firește c'așa e.

— Ce are el cu copilul d-tale? Poate să zacă de vârsat, poate să moară, ce-l privește?

— Ba să mă ferească D-zeu d'asa ceva.

— Ba n'are să te ferească deloc.

— Ba să nu te ferească pe d-ta, că ai o spuză de copii, dacă ți-i vorba d'asa.

— Stai, vecine, nu te supăra, nu pleca.

Ascultă:

Tu știi că umblă vârsatul prin sat și pe ai mei o să-i ferească sfântulețul de vârsat, măcar că am 7. Da, da, pentru că copiii mei sunt vaccinați, pe când al d-tale, nu.

— Arra!

— Arra, ne Arra, așa-i vecine. Ascultă: copiii, cari sunt vaccinați nu zac de vârsat, nu mai rămân sluji pentru toată viața. Eată de ce-ți spuneam eu, că deși am 7 copii, totuși nici unul n'o să-mi zacă de vârsat.

— Măi vecine, tu mă pui pe gânduri cu vorbele tale. Ea fă-mă și pe mine să înțeleg minunea asta cu hultuitul.

— Îmi pare bine, vecine, că te-am îmblânzit. Ascultă: Nu tocmai de multă vreme s'a găsit leacul asta în contra vârsatului. Profesorul ne spunea, mi-aduc aminte, că un doctor străin...

— O fi fost un Neamț?

— Nu Neamț, ci Englez, avea...

— Englez?

Da, da. Doctorul ăsta avea o vacă bolnavă de vârsat.

— Parcă și oile se îmbolnăvesc de vârsat.

— Da și oile. Într'o zi servitoarea doctorului, tăindu-se la un deget, nu s'a legat, ci s'a dus de-a mulș vaca. O beșică de pe uger spărgându-se în timpul mulșului, puroiul a intrat în tăietura dela deget.

— Ei?

— Ei. Servitoarea și-a căutat de treabă. După câte-va zile, văzu la deget, pe locul tăieturii, o beșică umflată, cu mijlocul în jos și marginile ridicate. Ea s'a arătat stăpânului seu, doctorului, care cum văzu beșica o și cunoscu că e de vârsat. Servitoarea spuse doctorului, că pe ugerul vacii sunt o mulțime de bube de astea, și...

— Da cum cioarele, vecine, că-ți luai vorba din gură, cum cioarele nu s'au îmbolnăvit copiii doctorului de vârsat din lapte, că biata mamă spunea, că se ia.

— Ai dreptate, se ia, când îi mănca laptele nefert; însă dacă-l ferbi până dă în clocote, poți să mănânci fără grije.

— Așa făcea doctorul englez?

— Vezi-bine c'așa... Și cum spuneam, după alte câte-va zile servitoarea s'a făcut bine. Ea fu trimisă să îngrijească de niște bolnavi de vârsat, căci tocmai atunci umbla vârsatul pe-acolo.

— Ei și?

— Mare-i fu mirarea doctorului, când văzu, că servitoarea lui, care nu zăcuse nici odată de vârsat, acum nu se îmbolnăvește.

— Care să fi fost pricina?

— Ascultă. Doctorul își dădu cu soco-

teala, că poate nu se îmbolnăvește, fiind-că a avut beșicuța cea de vârsat la deget. Poate, a zis doctorul, că servitoarea o fi zăcut odată de vârsat, căci tu știi, vecine, că de cel-ce a zăcut odată, nu se mai lipește molima vârsatului.

— Asta-i chiar adevărat, vecine.

— Doctorul, ca să se încredințeze pe deplin, cum stau lucrurile, a sgarat ușor, până a dat sângele, brațul copilului seu și..

— Sărăcan de mine, Doamne, la mâna copilului lui?

— Chiar așa, și se știi că numai un copil avea.

Vai de Turci!

— Vai, ne vai, asta-i. Și pe sgariturile celea a pus puroiul dela vaca bolnavă...

— Ce spui vecine? I-a pus puroiul ca să zacă de vârsat? Mă Englez afurisit? zi-i liftă și lasă-l.

— Ha, ha, ha, ascultă vecine. După câte-va zile, la brațul copilului se făcu o beșică de vârsat...

— Numai una?

— Numai. După alte câte-va zile, s'a vindecat buba și coaja a căzut.

— Și pe urmă?

— Pe urmă, doctorul a luat pe băiat și a vizitat bolnavii de vârsat. Mare-i fu mirarea, dar mai mare bucuria doctorului, când văzu că copilul său nu se îmbolnăvește de vârsat, deși nu zăcuse nici odată.

— Auzi, colo vorbă. Dar ce vrei să-i pară rău că nu se îmbolnăvește! Doar numai unul spui c'avea.

— Ai dreptate, vecine. Vezi el se bucura acum că descoperise leacul în contra vârsatului.

Minunea lui Dumnezeu, vecine, dar Doamne iartă-mă, eu tot nu prea înțeleg, de ce nu se îmbolnăvesc cei hultuiți?

— Ai să înțelegi acum. Când se zgărie brațul până dă sângele și i-se pune acolo puroiul, sau vaccină, cum îi mai zice, vaccinul intră în sânge. Sângele atunci caută să se apere de vârsat și se pregătește de

luptă. Inșă, fiind-că puroiul e puțin, vârsatul n'are putere, și face o singură beșică la braț în locul sgariturilor, acolo unde s'a pus altoiul. Sângele a invins deci și s'a întărit pentru luptă. Când vine vârsatul, sângele e întărit și vârsatul nu mai are nici o putere. Ei?

— Ei. Copilul dacă are o bubulită de vârsat, e ca și când a zăcut de-abinele, și... scapă.

— Va să zică, copilul altoit, e ca și un om care a zăcut de vârsat?

— Tocmai pe tocmai, numai că după 7 ani, trebuie să fie din nou altoit, că de nu, ear se îmbolnăvește.

— Ei, Doamne sfinte, atunci se altoesc și eu copilul?

— Nici să nu mai aștepti.

— Dar' o mai vrea, acum vaccinatul cel?

— Cum să nu. Du-te chiar acum, alminteri te dă și în judecată, după cele-ce i-ai făcut.

— În judecată?

— Da, în judecată

— Și de ce mă rog?

— De ce! Pentru-că nu l-ai lăsat să-ți vaccineze copilul.

— Mă duc, atunci, nici nu mai stau.

Bogdaproste că m'ai luminat! Acum vęd eu că nu degeaba învață cineva la școală, eu de, tot prost am rămas.

Bună ziua, vecine.

— Bună ziua, vecine.

Publicațiune.

Delă comisiunea centrală a a comitatului Hunedoara, primim spre publicare următoarele:

Comisiunea centrală a comitatului Hunedoara rectificând prin comisiuni exmisse, conform §-lui 1. al art. de lege XVIII. din anul 1876. după prescriesele

§-lor 144. și 145. art. de lege XV. 1899, listele alegătorilor anului 1903 și censurându-le în înțelesul §-lui 41 al art. de lege XXXIII. din anul 1874 astfel compuse în mod provisoriu, le trimite în copie sub nr. și datul presinte împreună cu listele celor scoși (afară) tuturor opidelor, comunelor mari și notariatelor cercuale aparținătoare celor 6 cercuri electorale, pentru-ca ăst mod să 'i-se dea ocaziunea fiește-căruia a se convinge despre compunerea lor corectă și legală, a insinua reclamári, eventual a face observațiuni asupra acestor reclamári.

Cu privire la această procedere legea dispune următoarele:

Listele provisoriei se expun împreună cu listele celor scoși, spre inspecțiune publică dela 5—25 Maiu a. c. inclusive în fiecare opid și comună mare încorporate la acest municipiu la casa comunală, ear listele comunelor grupate tot împreună cu ale celor scoși, se expun la oficiul notarial respectiv și în fine se expun și la residența municipiului, și ele se pot vedea în locurile numite în toată ziua dela 8 ore matutine până la 12 ore meridiane în prezența unui antiste, și tot în zilele acele dela 2—6 ore postmeridiane se pot și decopia.

Petițiunile reteritoare la rectificarea listelor se pot presenta numai dela 5—15 Maiu a. c. inclusive (§. 151 din art. de lege XV. 1899).

Observațiunile făcute la petițiunile în privința rectificărilor se vor putea înainta numai dela 15 până la 25

Maiu a. c. inclusive (§. 151 din art. de lege XV. 1899).

Atât petițiunile în privința rectificărilor, cât și observațiunile făcute totdeauna în scris bine instruite, și adresate comisiunii centrale municipale, au a se preda primarului, notarului comunal sau notarului cercual, cari din parte-le vor avea datorința a le induce în ordine cronologică în un protocol deschis anume spre acest scop, reclamárilor respective observările, dimpreună cu protocolul din cestiune vor fi a se preda în 26 Maiu a. c. la 8 ore matutine oficiului postal.

Aceste dispozițiuni se aduc la cunoștința alegătorilor din municipiul Hunedoara cu acea adaugere, că ori-ce reclamare, respective observațiune, care nu s'a făcut la timpul său, nu se va lua în considerațiune.

Decisiunile comisiunii centrale în cestiunea reclamárilor vor fi expuse spre inspecțiune publică dela 20 până la 30 Iulie a. c. (§. 148. art. de lege XV. 1899).

Răcururile în contra rezoluțiunilor comisiunii centrale, luate asupra reclamárilor sau ale observațiunilor sunt a se înainta după expunerea spre inspecțiune publică, respective după inmanuare, în termin de 10 zile (§. 50 art. de lege XXXIII. din 1874).

Din ședința comisiunii centrale a comitatului Hunedoara, ținută în Deva la 2 Maiu 1902.

Boér Gábor,

mint a közp. választmány jegyzője.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventi.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri ———

Bilete de log. ———

Broșuri ———

Circulare ———

Bil. de vizită ———

Invitări ———

Bilanțuri ———

Acții ———

Cap. de epist. ———

Placate ———

Ord. de dans ———

Adrese ———

Compturi ———

Note ———

Proč Curent. ———

Anunțuri ———

Registre ———

Imprintate ———

Couverte ———

Bilete de cun. ———

Etc. etc. etc. ———

Există deja de 14 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.